

International Journal of **Kannada** Research

www.kannadajournal.com

ISSN: 2454-5813

IJKR 2023; 9(2): 114-115

© 2023 IJKR

www.kannadajournal.com

Received: 09-01-2023

Accepted: 16-03-2023

ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿ ಎಸ್.ಜಿ
ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ವಿ.ಇ.ಟಿ. ಪ್ರಥಮ
ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಜಿಪಿ ನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

ಸಂಗೀತಾ ಬಿ.ಪಿ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿ.ಇ.ಟಿ.
ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಜಿ. ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು,
ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

Corresponding Author:
ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿ ಎಸ್.ಜಿ
ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ವಿ.ಇ.ಟಿ. ಪ್ರಥಮ
ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಜಿಪಿ ನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

ಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿ ಎಸ್.ಜಿ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಾ ಬಿ.ಪಿ

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾಷೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅನುವಾದ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅರಿವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವೇ ಅನುವಾದ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುವಾದಗಳಾದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಕೃತಿ ಅದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುವಂತಹ, ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಕಾಳಿದಾಸನ "ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ". ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಯಾದ ಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು "ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ"ವೆಂದು ಅನುವಾದಿಸಿ, ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಶೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ನವೋದಯ ಪೂರ್ವ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗ್ರೀಕ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಅನುವಾದ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ವಾಡ್ ಧಾತುವಿಗೆ ಅನು ಎಂಬ ಉಪಸರ್ಗ ಸೇರಿ ಅನುವಾದ ಪದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದ ಎಂದರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುವುದು. ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇ ಅನುವಾದ. ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಯ "ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ". ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕಾಳಿದಾಸ ರಚಿಸಿರುವ ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲವು ಮಹಾಭಾರತ ಉಪಕತೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಕತೆಯಾಗಿ, ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಸ್ತುವಾದ್ದರಿಂದ ಬಹುಶಃ ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಾಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಶಕುಂತಲೆ ಮತ್ತು ದುಷ್ಯಂತನ ಪ್ರೇಮ ನಿವೇದನೆ ಹಾಗೂ ವಿರಹವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಭಾವನೆಗಳು, ಪುರಾಣ, ಕಾಲದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ರಸಭಾವಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಹತ್ವದ ಅನುವಾದ ಕೃತಿ ಇದಾಗಿದೆ.

ಕಾಳಿದಾಸನ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯು ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದವಾಗಿ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದವು ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಾಕುಂತಲಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಅನುವಾದ ಚುರುಮುರಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರಾಗಿದ್ದು, ಆದರೆ ಎರಡನೆಯದು ಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಶಾಕುಂತಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅನುವಾದದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿ. ಕನ್ನಡದ ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಹಂತಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಮೇರು ಕೃತಿ ಇದಾಗಿದೆ. ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯ ಪಾತ್ರಗಳೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೆಲದ ಬಹುರೂಪಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಾಗೂ ಮೃದು, ಕೋಮಲ ಸ್ವಭಾವದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪರಿಯು ಜಗತ್ತೇ ಮೋಹಿಸುವಂತೆ

ದುಂಬಿಗಳು, ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮೈಮರೆಯುವಂತಿದ್ದ ಕೋಮಲೆಗೆ ದೂರದ ರಾಜಕುಮಾರ ದುಷ್ಯಂತನ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಆಕೆಯ ಒಲವು ಮನೋಹರ. ಕಣ್ಣರ ಸಾಕುಮಾ ಮಗಳಾಗಿ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ, ರೂಪಿತಳಾದವಳು ಪ್ರೀತಿಯ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಪರಿಯೇ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಬಹಳ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ, ಕಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ನಾಯಕನಾದ ದುಷ್ಯಂತನು ಬೇಟೆಯ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಪ್ರಿಯ ಸಖಿಯರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಆಕೆಯ ಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಮೋಹಿಸಿ, ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹನಾದ ರಾಜಕುಮಾರ. ಈ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಾಳಿದಾಸ ರೂಪಿರುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಸಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ರಸಭಾವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಯನ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಇಬ್ಬರ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರ ವಿವಾಹದ ಬೆಸುಗೆಯಾಗಿದೆ. ದುಷ್ಯಂತನು ಹೊರಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಶೋಕವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಶಕುಂತಲೆಯ ಮನಸ್ಸು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ದುಷ್ಯಂತನು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ರಾಜಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೊರಡುವನು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಣವನ್ನೂ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಬಸಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಕುಂತಲೆಯ ಪ್ರಿಯ ಗೆಳತಿಯರಾದ ಅನುಸೂಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಿಯಂವದೆಯು ಗೆಳೆತನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೂಲಕ್ಕೆ ದೋಷವಾಗದಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಗೆಳತಿಯ ಇಷ್ಟ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲೂ ಇಬ್ಬರು ಗೆಳತಿಯರು ಬಹು ಕಾಳಜಿಯಿಂದಲೇ ನಡೆಯುವರು. ಕೋಪ, ಮುನಿಸುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಅಪೂರ್ವತೆಯಿಂದಲೇ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕಣ್ಣರು ಶಕುಂತಲೆಯ ಸಾಕು ತಂದೆ. ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳ ಲಾಲನೆ, ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಸಿದ ತಂದೆಯು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಮಗಳು ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಪತಿಯಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಪ್ರಸಂಗ ತಿಳಿದ ಕಣ್ಣರು, ಗೌತಮಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನ ಅರಮನೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ, ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆ, ಪ್ರಿಯತಮನ ವಿರಹವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುನಿ ದೂರ್ವಾಸರ ಆಗಮಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ ಮೈಮರೆತಿರುವ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಯಾರ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದೀಯೋ, ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಹೋಗಲಿ ಎಂಬ ಶಾಪದ ಜೊತೆಗೆ ವಿರಹ, ನೋವು, ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಹ ಯಾತನೆಯ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಶಕುಂತಲೆಗೆ ಒದಗುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಮಾಡದ ತಪ್ಪಿಗೆ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಾಕೆ ಶಾಕುಂತಲೆ. ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ ವಿರಹ ವೇದನೆ ಮತ್ತು ಶಾಪವನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವ ಬಗೆಯೇ ಅಭಿಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿನ ತಿರುವುಗಳು ಸಂಕಟಗಳು ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಜೀವನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಪರಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ದುಷ್ಯಂತನ ಅರಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶ, ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬಂದ ಶಕುಂತಲೆಯ ಪಾಲಿಗೆ ಅಂದುಕೊಂಡಿರದಷ್ಟು ನೋವು ಅವಳಿಗೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ಸುಖವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಹ ಕನಸನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತಹ ಶಕುಂತಲೆಯ ಪಾಲಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕಾದಿತ್ತು. ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿರುವ ಶಕುಂತಲೆ ಇವಳಾರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿತು.

ಯಾರ ಶಾಪವೋ ಇಂದು ಅನುಭವಿಸಿದ ಫಲ ಅನುಸೂಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಿಯಂವದೆಯರು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಉಂಗುರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮರುಕಳಿಸುತ್ತೆ

ಎಂಬುದೇ ವಿಮೋಚನೆಯ ಅಸ್ತ. ಆದರೆ ಆಗ ಆಕೆಯ ಪಾಲಿಗೆ ಯಾರು ಗತಿ ಎಂಬುದು ಯಾರೂ ಅರಿಯಲಾರರು. ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದೂ, ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರದಷ್ಟು ಮತಿಹೀನರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಯಂತನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ ಗೌತಮಿ ಕೂಡ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಳು. ತಾಯಿಯ ಆಗಮದ ಜೊತೆಗೆ ಶಕುಂತಲೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಯ ಪ್ರಸವವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮಗನು ದುಷ್ಯಂತನಷ್ಟೇ ಸುಂದರ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಚತುರ, ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಇಡೀ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಆಕೆಗೆ ಪೋಷಿತವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗುವುದು ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಬೆಸ್ತನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವಾಗ ಮೀನಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಗುರ ಗೋಚರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮಾರಲು ಹೊರಡುವಾಗ ರಕ್ಷಕರು ಉಂಗುರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಜನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ನೆನಪಾಗುವುದು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಕಥೆಯೇ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮೇರು ಕೃತಿಯಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೊಬಗನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ದುಷ್ಯಂತ ಇಂದ್ರನ ಆಸ್ಥಾನದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ದುಷ್ಯಂತ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಖರತೆ ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನಂತೆಯೇ ತೋರುವುದೆಂದು ಚಿಂತನಾಗಿ ನೋಡಲು ಶಕುಂತಲೆಯು ಮಗನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಬರಲು ಸರ್ವದಮನ ತಂದೆಯ ಮಡಿಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರಲು ಜಗತ್ತೇ ಬೆರಗಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಬನಿ ಭೋರ್ಗರೆದು ಪ್ರೀತಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಹ, ನೋವು, ಅವಮಾನ, ಎಲ್ಲರ ಅಗಲಿಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರೇಮದ ರಸದೌತಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಕಾಳಿದಾಸ ಕವಿಯ ಈ ಕೃತಿ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸ ಎಂದೇ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾಗಿರುವ ಬಸಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸುಂದರ ಪ್ರೇಮ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರೇಮ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುವಾದ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಕವಿ ಬಸಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಮೇರು ಕವಿಯಾಗಿ, ಇಡೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಮಾರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಕುಂತಲ, ಬಸಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, 1884
2. ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಡಾ. ಎ. ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್, 2015, ಲಾವಣ್ಯ ಮುದ್ರಣ.
3. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ, 1953, ಹರ್ಷ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.
4. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ, 2019, ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.